

yenilenmiş 3.baskı *Cavit Binbaşıoğlu*

birleştirilmiş sınıflarda ÖĞRETİM

ANI
yayıncılık

İÇİNDEKİLER

Önsöz

I.BÖLÜM

BİRLEŞTİRİLMİŞ SINIFLAR KAVRAMI / 1

II.BÖLÜM

ÖĞRETİM PROGRAMININ YAPISI VE 1,2,3,4,5 ÖĞRETMENLİ
BİRLEŞTİRİLMİŞ SINIFLAR / 7

İlköğretimin Eğitim ve Öğretim İlkeleri / 7

İlköğretim Programının Uygulanmasıyla İlgili Genel
Esaslar / 18

III.BÖLÜM

"YIL ÜNİTESİ" KAVRAMI VE ÖZELLİKLERİ (A DEVRESİ 1.2.3.YIL
ÜNİTELERİ; B DEVRESİ 1.2.3. YIL ÜNİTELERİ) / 14

OKULLARDA KUTLANACAK YA DA ANILACAK BELİRLİ GÜN VE
HAFTALAR / 14

OKULLARDA KUTLANACAK YA DA ANILACAK BELİRLİ GÜN VE
HAFTALARLA İLGİLİ ÖRNEK EK ÜNİTE PLANI / 16

BİRLEŞTİRİLMİŞ SINIFLARDA A DEVRESİ 1.2. VE 3. YIL ÜNİTELERİ
VE ATATÜRKÇÜLÜK KONULARI / 18

ATATÜRKÇÜ DÜŞÜNCEDE YER ALAN BAZI KONULAR / 18

B GRUBU I. YIL SOSYAL BİLGİLER PROGRAMI / 19

B GRUBU II. YIL SOSYAL BİLGİLER PROGRAMI / 21

BİRLEŞTİRİLMİŞ SINIFLARDA B GRUBU BİRİNCİ YIL FEN BİLGİSİ
PROGRAM ÜNİTELERİ / 24

I.YIL ÜNİTELERİ / 24

I.ÜNİTE: DÜNYAMIZ VE GÖKYÜZÜ / 24

II.ÜNİTE:CANLILAR VE HAYAT / 24

III.ÜNİTE: IŞIK / 25

IV.ÜNİTE:ISI / 26

V.ÜNİTE:ENERJİ / 26

VI.ÜNİTE:İNSAN VE ÇEVRE / 26

VII.ÜNİTE:CANLILARIN ÇEŞİTLİLİĞİ / 26

BİRLEŞTİRİLMİŞ SINIFLARDA B GRUBUNDAKİ İKİNCİ YIL FEN BİLGİSİ
PROGRAMI ÜNİTELERİ / 26
FEN BİLGİSİ PROGRAM ÜNİTELERİ / 26

II. YIL ÜNİTELERİ / 27

I.ÜNİTE:VÜCUDUMUZU TANIYALIM / 27

II.ÜNİTE:MADDEYİ TANIMA / 27

III.ÜNİTE:ELEKTRİK / 28

IV.ÜNİTE:SES / 28

V.ÜNİTE:MADDE VE ENERJİ

IV. BÖLÜM

BİRLEŞTİRİLMİŞ SINIFLARDA ÖĞRETİM İLKE VE YÖNTEMLERİ
ÖĞRETMENE DÜŞEN ÖDEV VE SORUMLULUKLAR / 29

Öğrenme Konuları ve Bunların Öğrenilmeleri İçin Yapılması
Gerekli "Çeşitli Tepki" Ya Da Sınama-Yanımla Davranışları / 32

Bilgilerin Öğrenilmesi / 33

Becerilerin Öğrenilmesi / 34

Birleştirilmiş sınıflarda Öğretmene Düşen Ödev ve
Sorumluluklar / 38

Uygulamalarda Öğretmenin Göz Önünde Bulunduracağı
Esaslar / 49

Öğretme Sanatı / 52

V. BÖLÜM

BİRLEŞTİRİLMİŞ SINIFLARDA KOŞUL VE ARAÇLAR / 55

VI.BÖLÜM

BİRLEŞTİRİLMİŞ SINIFLARDA KENDİ KENDİNE ÇALIŞMALAR / 64

Birleştirilmiş Sınıflarda Öğrencilere Verilebilecek Kendi Kendine
Çalışma Ödevleri / 66

Birleştirilmiş Sınıflarda Kendi Kendine Çalışma Ödevleri Verilirken
Dikkat Edilecek Husular / 67

BİRLEŞTİRİLMİŞ SINIFLARDA ÇEŞİTLİ DERSLERDE "KENDİ KENDİNE
ÇALIŞMA" ÖDEVLERİ / 70

Kendi Kendine Çalışma Planları / 72

Kendi kendine Çalışma Ödevlerinin Denetlenmesi ve
Düzeltilmesi / 73

Comenius'un ve Bazı Eğitimcilerin Görüşleri Kendi Kendine
Çalışmada Yardımcılar / 74

VII. BÖLÜM

BİRLEŞTİRİLMİŞ SINIFLARDA ÖĞRENME ÖĞRETME SÜRECİNİN
PLANLANMASI (YILLIK ÜNİTE VE GÜNLÜK PLANLAR) / 75

A-PLANLAMA İLE İLGİLİ GENEL DÜŞÜNCELER / 75

B-ÖĞRETİM PLANLARINDA "AMAÇ" SORUNU / 78

ÖĞRETİMDE AMAÇ SEÇME ANAHTARI / 81

C-ÖĞRETİM PLANLARINDA "YÖNTEM" SORUNU / 86

D-ÖĞRETİM PLANLARINDA "KAYNAKLAR, ARAÇ VE GEREÇLER"
SORUNU / 92

E-GENEL OLARAK BİRLEŞTİRİLMİŞ SINIFLARDA YILLIK PLAN / 94

Büyük Çocukların Küçüklere Yardım Etmesi / 104

Birleştirilmiş sınıflı Okullar İçin Lüzumlu araç ve Gereçler / 109

Yıllık Plan Örneği İle İlgili Açıklamalar / 111

F-BİRLEŞTİRİLMİŞ SINIFLARDA "ÜNİTE" PLANININ YAPILMASI / 112

BİRLEŞTİRİLMİŞ SINIFLI KÖY OKULLARINDA UYGULANACAK BİR ÜNİTE
PLANI ÖRNEĞİ (Öğretmen Hazırlığı Olarak) / 119

Türkçe Konuları / 122

Matematik Konuları / 122

Resim-İş Konuları / 122

Müzik Konuları / 123

Beden Eğitimi Konuları / 123

ÜNİTE PLANLARININ HAZIRLANMASINDA EN ÇOK YAPILAN
YANILGILAR / 124

G-BİRLEŞTİRİLMİŞ SINIFLARDA GÜNLÜK PLAN ETKİNLİKLERİ / 125

TEK ÖĞRETMENLİ VE BEŞ SINIFLI BİR KÖY OKULUNDA GÜNLÜK
PLAN ÖRNEĞİ / 127

GÜNLÜK PLANIN EKLERİ DERS PLANI, KENDİ KENDİNE ÇALIŞMA
PLANI VE GEZİ PLANI /128

DERS PLANI YAPMAK İÇİN HAZIRLIK / 131

İYİ BİR DERS PLANININ ÖZELLİKLERİ / 132

BİÇİMSEL BİR DERS PLANI ÖRNEĞİ / 134

BİR MATEMATİK DERSİ PLANI / 135

İYİ BİR DERS PLANI İÇİN ÖLÇÜTLER / 136

ÖĞRETİMİN PLANLANMASINDA EN ÇOK RASTLANAN
YANILGILAR / 136

KENDİ KENDİNE ÇALIŞMA PLANI / 137

KENDİ KENDİNE ÇALIŞMA PLANI ÖRNEĞİ /137

KENDİ KENDİNE ÇALIŞMA PLANI / 138

GEZİ VE GÖZLEM PLANI /139

GÖZLEM VE İNCELEME PLANI / 140

VIII. BÖLÜM

BİRLEŞTİRİLMİŞ SINIFLARDA "ÖLÇME VE DEĞERLENDİRME" / 143

ÖĞRETİMDE ÜNİTENİN İŞLENİŞ BASAMAKLARI VE
DEĞERLENDİRME / 144

1-HAZIRLIK BASAMAĞI / 144

A-ÖĞRETMENİN HAZIRLIĞI /145

B-ÖĞRENCİLERİN HAZIRLIĞI / 145

2-PLANLAMA BASAMAĞI / 146

3-"İŞLENİŞ" YA DA "ETKİNLİKLER" BASAMAĞI / 147

4-"ARA DEĞERLENDİRME" BASAMAĞI /148

5-"BECERİLER ÜZERİNDE PEKİŞTİRİCİ ÇALIŞMA" BASAMAĞI / 149

6-"ÜNİTENİN İŞLENİŞİNE DEVAM EDİLMESİ" BASAMAĞI / 149

7-"GENEL DEĞERLENDİRME" BASAMAĞI / 150

8-ÜNİTENİN DEĞERLENDİRİLMESİYLE İLGİLİ ÖLÇÜTLER /152

AMAÇLAR İÇİN DEĞERLENDİRME ÖLÇÜTLERİ / 152

ETKİNLİKLER İÇİN DEĞERLENDİRME ÖLÇÜTLERİ /152

KAYNAKLAR İÇİN DEĞERLENDİRME ÖLÇÜTLERİ / 152

KÜME RAPORLARINI DEĞERLENDİRME ÖLÇÜTLERİ /152

KÜME RAPORLARININ SINIFA SUNULMASIYLA İLGİLİ

DEĞERLENDİRME ÖLÇÜTLERİ /153

DİNLEYİCİLERİN DEĞERLENDİRMESİYLE İLGİLİ

ÖLÇÜTLER / 153

ÖĞRETİMİN SONUCUNDA ÖĞRETMENİN KENDİ

DEĞERLENDİRMESİYLE İLGİLİ ÖLÇÜTLER / 154

IX.BÖLÜM

ÜNİTE ETKİNLİKLERİ / 155

A GRUBU I YIL ÜNİTELERİ İLE İLGİLİ ETKİNLİKLER /155

HAYAT BİLGİSİ DERSİ / 155

HAYAT BİLGİSİ A GRUBU 2. YIL ÜNİTELERİ / 165

HAYAT BİLGİSİ A GRUBU 3. YIL ÜNİTELERİ /174

BİRLEŞTİRİLMİŞ SINIFLARDA SOSYAL BİLGİLER ÜNİTELERİ /183

B GRUBU (4-5. SINIFLAR) BİRİNCİ YIL ÜNİTELERİ /183

SOSYAL BİLGİLER İKİNCİ YIL ÜNİTELERİ / 189

FEN BİLGİSİ BİRİNCİ YIL ÜNİTELERİ /196

Fen Bilgisi 2. Yıl Üniteleriyle İlgili Olarak Yapılabilecek

Etkinlikler / 204

Fen bilgisi dersi 2. Yıl üniteleri / 206

EKLER / 213

ÜÇÜNCÜ BASIM İÇİN

Ülkemizin en önemli eğitim sorunlarından biri olan "Birleştirilmiş Sınıflar Öğretimi" ile ilgili olarak 1961 yılında hazırlamış bulunduğumuz "Birleştirilmiş sınıflarda Öğretim Rehberi" adlı kitabımız, daha sonra 1983'te aynı adla yayımlanmıştı.

Söz konusu sorunun devam etmesi üzerine öğretmen yetiştiren kuruluşlara "Birleştirilmiş Sınıflarda Öğretim" adıyla yeni bir ders konmuştur.

Bu durumu dikkate alarak, yeni programa uygun bir biçimde kitabı yeniden düzenlendi. Bu arada Milli Eğitim Bakanlığı'nın birleştirilmiş sınıflarla ilgili olarak yayımladığı Fen Bilgisi, Birleştirilmiş sınıflar İçin Atatürkçülük Konuları, sekiz yıllık ilköğretim okulu haftalık ders çizelgesi ve Birleştirilmiş Sınıflar Haftalık Çalışma Programları kitaba eklenmiştir.

Kitabın bu baskısına, daha önce, 1968 tarihli İlkokul Programından alınan "Birleştirilmiş Sınıflarla İlgili Açıklamalar" dan ayrı olarak, Milli Eğitim Bakanlığınca 14 Nisan 1969 tarih ve 155 sayılı Tebliğler Dergisinde yayımlanan "İlkokul Programı ve Meslekle İlgili Çalışmalar" içeren tarihsel genelge de eklenmiştir. Bu genelgenin "Tarım Dersleriyle ilgili kısımları böyle bir ders olmadığı için yürürlükten kalkmış sayılsa bile, değerini korumaktadır.

Bu kitapta, eğitim ve öğretim sanatının en duyarlı noktaları, "Birleştirilmiş Sınıflar" vesilesiyle bir sıra ve düzen içinde ortaya konmuştur. Burada söz konusu edilen ilke ve yöntemler, normal öğretim yapan sınıflarımızda da rahatlıkla uygulanabilir. Böyle bir öğretim, çağdaş öğretimin birçok özelliklerini de üzerinde taşır.

Gönlümüz, bu ilke ve yöntemlerin bütün okul kademelerinde benimsenmesi ve uygulanmasıdır.

Bu durumda, sorunlar karşısında düşünen, plan yapan, yaptığı planı uygulayarak amaçlarını gerçekleştirmeye çalışan, demokratik tutum ve davranışlar geliştirmiş, kişilik sahibi kuşaklar yetiştirebileceğimize inanıyorum.

Bu duygularla, ülkenin bu en önemli öğretim sorununa küçük bir katkı sunabildiysem bundan kıvanç duyacağım.

09.06.1999
Cavit BİNBAŞIOĞLU